

Asia: VN/30101/2021

Lausuntopyyntö virkarikossäännösten uudistamista koskevista selvityksistä

Onko muutoksia tapahtunut siinä, missä laajuudessa rikosoikeudellinen virkavastuu on katsottava tarpeelliseksi?

Vastaus

Ei kommenttia.

Har det skett ändringar i fråga om behovet av omfattningen av straffrättsligt tjänsteansvar?

Svaran

-

Tuleeko rikosoikeudellisessa virkavastuussa säilyttää laaja ja suppea virkavastuu, vai tuleeko virkavastuun eri henkilöryhmissä olla yhtä laajaa?

Vastaus

Suomen Erillisverkot Oy katsoo, että yksilön oikeusturvan kannalta rikosoikeudellisen virkavastuun tulisi olla yhtä laaja riippumatta siitä mihin henkilöryhmään kyseinen yksilö kuuluu. Yhdenvertaisuuden ja yksilön oikeusturvan kannalta voidaan pitää erittäin haastavana tilannetta, jossa samasta teosta tai laiminlyönnistä määrättävä seuraamus poikkeaa riippuen siitä onko kyseinen työntekijä julkisyhteisön työntekijä vai julkista hallintotehtävää hoitavan yksityisen yhteisön työntekijä ja / tai alihankkijan työntekijä.

Bör inom straffrättsligt tjänsteansvar bibehållas brett och snävt tjänsteansvar eller bör tjänsteansvaret i olika persongrupper vara lika omfattande?

Svaran

-

Tuleeko rikosoikeudellisen virkavastuun aineellisena keskeisperusteena julkisen vallan käyttämisen (RL 40:11 5 kohta) sijaan olla julkisen hallintotehtävän/julkisen tehtävän hoitaminen?

Vastaus

Suomen Erillisverkot Oy pitää tärkeänä, että rikosoikeudellisen virkavastuun keskeinen peruste tulisi olla riittävän yksiselitteisesti ja ymmärrettävästi määritelty. Yksilöiden oikeusturvan kannalta on tärkeää, että lainsäädäntö määrittelee riittävän selkeästi millaisissa työtehtävissä ja missä laajuudessa rikosoikeudellinen virkavastuu tulee sovellettavaksi.

Lainsäädännössä tulisi määritellä tarkemmin millainen tekeminen kuuluu julkisen hallintotehtävän hoitaminen määritelmän piiriin. Määritelmää laadittaessa pitäisi tarkastella julkista hallintotehtävän hoitamista kokonaisuutena, jossa otetaan huomioon teknologiset, juridiset, kaupalliset, turvallisuuden ja muuhun hallintoon liittyvät asiat.

Bör den materiella centralgrunden för det straffrättsliga tjänsteansvaret i stället för utövning av offentlig makt (SL 40:11 5 punkten) vara skötseln av offentlig förvaltningsuppgift/offentligt uppdrag?

Svaran

-

Huomioita rikosoikeudellisen virkavastuun henkilöryhmistä?

Vastaus

On hyvä tunnistaa, että rikosoikeudellisen virkavastuun henkilöryhmä voi ulottua myös julkista hallintotehtävää hoitavan yrityksen alihankkijoihin ja heidän alihankkijoihin. (Asiasta tarkemmin kohdassa: Näkemyksenne rikoslain ulkopuolisista rikosoikeudellista virkavastuuta koskevista säännöksistä?) Rikosoikeudellisen virkavastuun ulottuvuutta ja laajuutta olisi hyvä tarkastella tarkemmin myös tästä alihankinta näkökulmasta.

Observationer gällande persongrupperna av straffrättsligt tjänsteansvar?

Vastaus

-

Voitaisiinko rikosoikeudellisen virkavastuusäätelyn rakennetta kehittää huomioon ottaen rikosoikeudellinen laillisuusperiaate?

Vastaus

Ei kommenttia.

Kan strukturen hos den straffrättsliga tjänsteansvarsregleringen utvecklas under beaktande av den straffrättsliga legalitetsprincipen?

Svaran

-

Näkemyksenne rikoslain ulkopuolisista rikosoikeudellista virkavastuuta koskevista säännöksistä?

Vastaus

Suomen Erillisverkot Oy haluaa tuoda keskusteluun mukaan näkökulman, joka liittyy rikoslain ulkopuoliseen rikosoikeudellista virkavastuuta koskevaan säännökseen ja erityisesti rikosoikeudellisen virkavastuun ulottuvuuteen ja laajuuteen.

Suomen Erillisverkot Oy ja sen tytäryritykset ovat toimijoita, jotka tarjoavat palveluja lähtökohtaisesti julkishallinnon toimijoille, jotka harjoittavat toimintaa kansallisen turvallisuuden, yleisen turvallisuuden, puolustuksen tai lainvalvonnan alalla. Suomen Erillisverkot Oy:lle on annettu julkinen hallintotehtävä muun muassa Julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annetussa laissa (10/2015, jäljempänä Tuve -laki). Suomen Erillisverkot Oy ja sen tytäryritykset eivät käytä julkista valtaa suorittaessaan lakisääteisiä erityistehtäviä.

Tuve -lain 20 §:n 1 mom. mukaan:

” Virkavastuu ja henkilöstöturvallisuus

Turvallisuusverkon verkko- ja infrastruktuuripalveluja tuottavan yhtiön palveluksessa olevaan henkilöön ja turvallisuusverkon 6, 8 ja 10 §:ssä tarkoitettujen palvelutuottajien alihankkijoiden palveluksessa oleviin henkilöihin ja 8 ja 10 §:ssä tarkoitettujen palvelutuottajan muussa kuin virkasuhteessa tai siihen rinnastettavassa palvelussuhteessa oleviin sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä heidän suorittaessaan turvallisuusverkkotoimintaan liittyviä tehtäviä. Rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä sovelletaan myös 6 ja 8 §:ssä tarkoitettujen yhtiöiden hallituksen jäseniin ja muihin palvelutuottajien päättävissä toimielimissä oleviin sekä alihankkijoiden päättävissä elimissä oleviin heidän tehdessään turvallisuusverkkotoimintaan liittyviä tehtäviä. Vahingonkorvauksesta säädetään vahingonkorvauslaissa.”

Tuve -lain 20 §:n 1 mom. mukaan lähtökohtaisesti rikosoikeudellinen virkavastuu ulottuu koskemaan palvelun tuottamiseen osallistuvan alihankkijan henkilöstöä ja alihankkijan päättävissä elimissä olevia henkilöitä. On myös mahdollista, että alihankintaa on ketjutettu edelleen, jolloin rikosoikeudellinen virkavastuu ulottuu myös alihankkijan alihankkijoihin. Lähtökohtaisesti tällaista alihankintaan liittyviä tehtäviä suorittavat kaupalliset toimijat, jotka on valittu kilpailutuksen perusteella.

Suomen Erillisverkot Oy pitää tärkeänä, että rikosoikeudellisen virkavastuun ulottuvuus ja laajuus pystytään määrittelemään riittävän selkeästi, jotta asiasta ei pääsisi syntymään epäselvyyttä. Alihankintakokonaisuuden tunnistaminen ja rikosoikeudellisen virkavastuun rajan määrittely ei aina ole helppoa. Tärkeää olisi tunnistaa mitkä ovat sellaisia julkisen hallintotehtävän hoitamiseen liittyviä työtehtäviä, jotka synnyttävät rikosoikeudellisen virkavastuun ja mitkä ovat ns. suorittavaa käytännön työtä, johon kyseistä rikosoikeudellista virkavastuuta ei synny.

Mikäli rikosoikeudellinen virkavastuu ulottuu alihankintaketjussa pitkälle meneviin käytännön työtätekeviin henkilöihin, on se kyseisen yksilön oikeusturvan kannalta varsin yllättävä ja pitkälle menevä seuraamus. Varsinkin, jos kyseinen henkilö työskentelee kaupallisessa yrityksessä työsopimuksen perusteella. On siis hyvä tunnistaa, että joissain tapauksissa rajanveto yksityisoikeudellisten ja julkisten tehtävien välillä saattaa olla vaikeaa.

Erytisen haastava kysymys voisi syntyä myös tilanteessa, mikäli kyseistä alihankintatyötä tehtäisiin ulkomailla ja ulkomaalaisen palveluntuottajan toimesta. Kuinka rikosoikeudellinen virkavastuu voidaan ulottaa ulkomaiseen palveluntuottajaan (eli alihankkijaan) ja tämän henkilöstöön. Kuinka rikosoikeudellinen virkavastuu käytännössä toteutettaisiin. Käsityksemme mukaan kyseiseen kysymykseen liittyen ei ole olemassa oikeuskäytäntöä.

Mielestämme oikeusministeriön arviomuistiossa 2024:2 Rikosoikeudellisen virkavastuun nykytila ja yleisiä kehittämistarpeita, on rikosoikeudellisen virkavastuun epäsymmetriaa käsitelty hyvin ja asiasta on tehty oikeansuuntaisia johtopäätöksiä. Suomen Erillisverkot Oy pitää tärkeänä, että rikosoikeudellisen virkavastuun ulottuvuus ja laajuus tulisi olla saman laajuinen riippumatta siitä onko kysymys julkisyhteisön työntekijästä vai julkista hallintotehtävää hoitavasta yksityisen yhteisön työntekijästä. Tilanne on yksilön oikeusturvan ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta katsottuna varsin epäoikeudenmukainen, mikäli rikosoikeudellisen virkavastuun laajuus ja ulottuvuus riippuu ainoastaan siitä millaisessa organisaatiossa ja millaisella työsopimuksella yksilö työskentelee. Tästä näkökulmasta katsottuna on hyvä, että asia on nostettu keskusteluun oikeusministeriön arviomuistiossa.

Er åsikt om de straffrättsliga tjänsteansvarsreglerna utanför strafflagen?

Vastaus

-

Mahdollisia kehittämistarpeita rikoslain yksittäisissä virkarikossäännöksissä?

Vastaus

Ei kommenttia.

Eventuella utvecklingsbehov beträffande strafflagens enskilda bestämmelser om tjänstebrott?

Svaran

-

Mahdollisia kehittämistarpeita virkarikosten seuraamuksissa?

Vastaus

Ei kommenttia.

Eventuella utvecklingsbehov i fråga om påföljderna för tjänstebrott?

Svaran

-

Arvionne arviomuistiossa esitetyistä ehdotuksista?

Vastaus

Arviomuistion johtopäätökset -jaksossa selostetut ehdotukset ovat pääosin kannatettavia.

Er bedömning om förslagen i promemorian?

Svaran

-

Arvionne selvityksessä esitetyistä ehdotuksista?

Vastaus

Suomen Erillisverkot Oy toivoo, että mahdollisissa jatkovalmisteluissa otetaan huomioon tässä lausunnossa nostetut näkökulmat ja huomiot.

Er bedömning om förslagen i utredningen?

Svaran

-

Muita huomioita

Vastaus

Julkista hallintotehtävää hoitavan yrityksen näkökulmasta katsottuna on tärkeää, että rikosoikeudellista virkavastuuta koskeva lainsäädäntö ja sen soveltaminen on riittävän selkeää ja yksiselitteistä. Käytännössä ei pitäisi olla tilannetta, jossa soveltamisalan laajuudesta ja henkilöryhmistä on epäselvyyttä.

Övriga synpunkter

Svaran

-

Tyrkkö Teemu
Suomen Erillisverkot Oy - Anne Koljonen, lakiasiainpäällikkö, Suomen
Erillisverkot Oy